

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse
„Maaeluministri 23. jaanuari 2018. a määruse nr 4 „Turuarendustoetus“ muutmine“
eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 23. jaanuari 2018. a määrust nr 4 „Turuarendustoetus“ (edaspidi *määrus*), et täpsustada toetatava tegevuse lõpetamise tähtaega ning maksetaotluse esitamise tähtaegu. Lisaks täpsustatakse riigiabi sätteid ning nähakse ette rakendussäte, millega võimaldatakse 2026. aasta taotlusvoorus esitatud taotluse muutmise või uue taotluse esitamine 2027. aasta veebruaris elluviidavate tegevuste jaoks.

Turuarendustoetus on riigieelarvest rahastatav toetus, mille eesmärk on parandada põllumajandustoodete ja nendest töödeldud toodete turustusvõimalusi ning tõsta toidutootjate konkurentsivõimet. Toetuse taotlejaks saab olla põllumajanduse või toidutöötlemise valdkonnas tegutsev mittetulundusühing, tunnustatud tootjarühm või tunnustatud tootjaorganisatsioon, kelle vahendusel on abi saajateks põllumajandus- ja toiduainetööstuse valdkonna ettevõtjad. Turuarendustoetuse raames toetatavad tegevused määratakse igal aastal regionaal- ja põllumajandusministri määrusega. 2026. aastal antakse toetust üksnes välisriigis või rahvusvahelisel virtuaalselt toimuval messil osalemise korraldamiseks.

Eelnõuga tehakse toetuse saajatele soodustav muudatus ja kõrvaldatakse määruse rakendamisel ilmnenu kitsaskoht, mille tõttu ei ole praktikas võimalik taotleda turuarendustoetust veebruaris toimuvatel messidel osalemise korraldamiseks. Taotlusvoor toimub igal aastal 1.–15. veebruarini ning kehtiva regulatsiooni järgi on abikõlblikud üksnes kulud, mis on tehtud alates taotluse esitamise päevast. Samuti peab tegevus olema lõpetatud taotluse esitamise aastale järgneva aasta 30. jaanuariks. Selline skeem ei võimalda toetust kasutada näiteks osalemise korraldamiseks messil, mis toimub taotluse esitamise aastale järgneva aasta veebruaris. Taotluse esitamisele vahetult järgneval ajal (veebruaris) toimuvaks tegevuseks ei ole toetuse taotlemine samuti võimalik, kuna tegevuse praktiliseks korraldamiseks kulub reeglina vähemalt paar kuud. Seetõttu pikendatakse tegevuste lõpetamise tähtaega ühe kuu võrra ning edaspidi on võimalik esitada toetustaotlus tegevusteks, mis peavad olema lõpetatud hiljemalt taotluse esitamisele järgneva aasta 1. märtsil.

Sellest muudatusest tulenevalt täpsustatakse ka maksetaotluse ja tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamise tähtaegu, et viia need vastavusse sellega, kas tegevus viiakse ellu taotluse esitamise aastal või taotluse esitamisele järgneva aasta veebruari lõpuks. Muudatus tagab PRIA-le piisava menetlusaja ning võimaldab toetuse väljamaksete ja dokumentide menetlemise kajastamist õiges eelarveaastas.

Toetuse osalise määramise otsuse puhul kaotatakse ka taotleja kohustus võtta täiendavad hinnapakumused, sest üldjuhul ei muutu taotluse osalise rahuldamise tulemusel taotleja tegevused sedavõrd olulisel määral, et muutuks toetatava tegevuse elluviimiseks vajaliku toote, teenuse või töö maksumus. Üldjuhul suureneb selles olukorras vaid omaosalus, mistõttu ei ole otstarbekas nõuda taotlejalt uute hinnapakumuste küsimist.

Määruse muutmise ega ettevõtjate halduskoormus ei kasva. Kõik määruses tehtavad muudatused leevendavad toetuse saamise tingimusi.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna toidu müügievendamise valdkonna nõunik Mariann Roos (5183 079, mariann.roos@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktidega 1-4 muudetakse riigiabi sätteid.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 2 lõike 3 sõnastust. Muudatusega täpsustatakse riigiabi andmise aluseid tunnustatud tootjarühmale ja tootjaorganisatsioonile ning nende kaudu abi saajatele. Edaspidi antakse määruse alusel abi riigiabina komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 19 alusel või vähese tähtsusega abina. Kas abi antakse riigiabina või vähese tähtsusega abina sõltub ettevõtja eelistusest ja sellest, kas vähese tähtsusega abi piirmäär on ületatud või mitte. Muudatuse eesmärk on viia regulatsioon kooskõlla kehtiva Euroopa Liidu riigiabi raamistikuga ning tagada õigusselgus abi liigi määratlemisel.

Eelnõu punktiga 2 ja 3 täpsustatakse suurettevõtjale antava abi tingimusi. Kui abi saaja on suurettevõtja komisjoni määruse (EL) 2022/2472 artikli 2 punkti 34 tähenduses või komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punkti 24 tähenduses, antakse talle abi üksnes vähese tähtsusega abina. Kehtivast määrusest oli välja jäänud viide suurettevõtjaks olevale lõikes 3 nimetatud tootjarühmale, tootjaorganisatsioonile või muudele selles lõikes nimetatud ettevõtjatele, ning nende riigiabi andmise välistus. Muudatuse eesmärk on täpsustada abi andmise tingimusi suurettevõtjatele ning tagada regulatsiooni üheselt mõistetav kohaldamine.

Eelnõu punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse § 2 lõige 8. Lõike kehtetuks tunnistamine on vajalik, kuna pärast riigiabi andmise aluste täpsustamist ei ole selles sätestatud regulatsioon enam vajalik. Muudatuse eesmärk on vältida regulatsiooni kattuvust.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse määruse § 7 lõike 8 sõnastust. Toetust võib kasutada ainult nende kulude hüvitamiseks, mis on tehtud alates taotluse esitamise päevast. Toetatav tegevus peab olema lõpetatud hiljemalt taotluse esitamisele järgneva aasta 1. märtsiks (kaasaarvatud). Muudatuse eesmärk on anda tegevuste elluviimiseks täiendav ühe kuu pikkune ajavaru ning kohandada toetuse skeem sobivaks olukorras, kus tegevus (nt mess) toimub veebruarikuus.

Eelnõu punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks määruse § 9 lõige 4. Toetuse summa vähendamise korral teeb PRIA toetuse määramise otsuse, milles näitab ära, millise summa ulatuses on võimalik taotlust rahuldada. Taotleja esitab 15 tööpäeva jooksul arvates nimetatud otsuse ärakirja või väljavõtte saamisest elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le parandatud taotluse, milles on arvestatud toetuse summa vähendamisega. Juhul, kui taotleja on nõus toetuse vähendamisega ning esitab paragrahvi 15 lõikes 9 nimetatud parandatud taotluse, ei muutu sellest üldjuhul toetatava tegevuse elluviimiseks vajaliku toote, teenuse või töö maksumus, vaid suureneb taotleja omaosalus, mistõttu ei ole otstarbekas nõuda taotlejalt uute hinnapakkumuste küsimist. Muudatuse eesmärk on vähendada taotlejate halduskoormust.

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse § 10 lõikega 3¹. Kui toetust antakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikkel 19 alusel, siis on toetuse maksimummäär 50 protsenti abikõlblikest kuludest.

Eelnõu punktiga 8 muudetakse määruse § 18 lõike 2 sõnastust. Kui toetatav tegevus viiakse ellu taotluse esitamise aastal, esitatakse maksetaotlus koos § 18 lõikes 1 nimetatud dokumentidega taotluse esitamise aasta 31. detsembriks (kaasaarvatud). Kui toetatav tegevus lõpetatakse taotluse

esitamisele järgneva aasta 1. märtsiks, esitatakse maksetaotlus koos § 18 lõikes 1 nimetatud dokumentidega hiljemalt 31. märtsiks (kaasaarvatud).

Muudatuse eesmärk on sätestada kuupäevad, millal peab toetatav tegevus olema lõpetatud ja millal peab tegevuse kohta esitama maksetaotluse ning tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid olukorras, kus maksetaotluse võib esitada tulenevalt tegevuse elluviimise ajast kahel erineval eelarveaastal. Täiendav aeg maksetaotluse esitamiseks võimaldab toetuse saajal koondada lõplikud kuludokumendid pärast tegevuse lõpetamist ja tagada PRIA-le piisav menetlusaeg, mis võimaldab toetuse väljamaksete menetlemise ja kajastamise õiges eelarveaastas.

Eelnõu punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks määruse § 18 lõige 5. Lõike kehtetuks tunnistamine on vajalik, kuna määruse § 7 lõikes 8 ja § 18 lõikes 2 on sätestatud tähtajad tegevuse lõpetamiseks ning maksetaotluse ja tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamiseks. Seetõttu ei ole § 18 lõikes 5 sätestatud täiendav regulatsioon enam vajalik ning see tunnistatakse kehtetuks õigusselguse tagamiseks.

Eelnõu punktiga 10 lisatakse rakendussättena §-i 21¹ lõige 5.

Taotlejal võimaldatakse 2026. aastal 19. juunini muuta või esitada uus toetustaotlus toetatava tegevuse kohta, mis viiakse ellu ajavahemikul 1.–28. veebruar 2027. a. Sellega luuakse olukord, kus kõikidel taotlejatel, kes soovivad tegevust ellu viia 2027. aasta veebruaris, tekib selleks võimalus. Eesmärk on tagada kõikidele taotlejatele võrdne kohtlemine.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõus nimetatud toetuse puhul on tegemist riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses või vähese tähtsusega abiga. Toetuse rakendamisel arvestatakse eelkõige järgmist Euroopa Liidu õigusaktidega:

- komisjoni määrus (EL) 2022/2472¹;
- komisjoni määrus (EL) 2023/2831²;
- komisjoni määrus (EL) 651/2014³;
- komisjoni määrus (EL) 1408/2013⁴.

4. Määruse mõjud

Toetust saavad taotleda mittetulundusühingud, kes on taotluse esitamise ajaks tegutsenud vähemalt kolm viimast aastat toiduainetööstuse või põllumajandustoodete tootmise valdkonnas ja kelle põhikirjaline eesmärk on selle aja jooksul olnud nimetatud valdkonna edendamine või tunnustatud tootjarühm või tunnustatud tootjaorganisatsioon. See tähendab, et taotlejaks on koostöövorm, kelle vahendusel on abi saajateks põllumajandus- ja toiduainetööstuse valdkonna ettevõtjad. Viimased neli aastat on ühes taotlusvoorus toetustaotluse esitanud kuni kolm taotlejat.

---

¹ komisjoni määruse (EL) 2022/2472, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT L 327, 21.12.2022, lk 1–81)

² komisjoni määruse (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023)

³ komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78)

⁴ komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17)

Kümne aasta jooksul on toetuse eelarve vähenenud enam kui 50%, mistõttu on määruse alusel toetatava kuue tegevuse osas tehtud valik toetada üksnes välisriikides toimuvaid tegevusi, mis toetavad ettevõtjate konkurentsivõimet välisturgudel. Turuarendustoetuse raames toetatavad tegevused määratakse igal aastal regionaal- ja põllumajandusministri määrusega. 2026. aastal antakse toetust üksnes välisriigis või rahvusvahelisel virtuaalselt toimuval messil osalemise korraldamiseks.

Määruse muudatusega luuakse taotlejatele võimalus viia tegevused ellu pikema aja jooksul, mis muudab tegevuste planeerimise paindlikumaks. Tegevuste elluviimise tähtaega pikendatakse 30. jaanuarilt 1. märtsile ning maksetaotluse esitamise tähtaeg arvestab tegevuse võimalikku lõppu veebruaris. Õigusselguse huvides sätestatakse eraldi kuupäevad tegevuste lõpetamiseks ja maksetaotluse ning tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamiseks. Väheneb ka taotlejate halduskoormus olukorras, kui PRIA teeb toetuse osalise määramise otsuse. Edaspidi ei ole vajalik sellisel juhul esitada täiendavaid hinnapakkumusi.

Riigiabi sätete täpsustamine suurendab õigusselgust abi andmisel ning lihtsustab toetuse liigi määratlemist. Muudatused aitavad tagada kooskõla Euroopa Liidu riigiabi raamistikuga ning vähendavad võimalikke mitmeti tõlgendamisi nii taotlejate kui rakendusametuse jaoks. Samuti täpsustatakse suurettevõtjatele abi andmise tingimusi, mis muudab regulatsiooni üheselt mõistetavamaks ning aitab vältida ebaühtlast praktikat.

PRIA-le tagavad täpsustatud maksetaotluse tähtajad (31. detsember ja 31. märts) parema võimaluse planeerida menetlust ning tagavad piisava menetlusaja ja arusaama tegevuste kajastamiseks raamatupidamisarvestuses.

Eelnõu ei muuda toetuse määra ega toetuse eelarvelist mahtu, vaid muudab tegevuse elluviimise ja dokumentide esitamise ajaraame. Otsest lisakulu riigieelarvele ei kaasne. Mõju avaldub eelkõige toetuse kasutamise paindlikkuse suurenemises ning väljamaksete ajastuse selgemas korralduses.

Määruse muudatustel ei ole otsest ja olulist sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju. Määruse muudatustega ei kaasne mõju riigi julgeolekule ega välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid riigieelarvelistest vahenditest ega otsest mõju PRIA majandamiskuludele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks PRIA-le. Eelnõu ettevalmistamise käigus konsulteeriti sektori esindusorganisatsioonide (Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda) esindajatega, kes on olnud toetuse peamised taotlejad.

(allkirjastatud digitaalselt)
Triin Kõrgmaa
Kantsler